

**ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА МОТИВАЦІЮ УЧНІВ
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

У сучасному освітньому процесі все більше уваги приділяється не лише академічним знанням, а й розвитку соціально-емоційних навичок учнів. Соціально-емоційне навчання (СЕН) спрямоване на формування в учнів здатності розпізнавати та керувати власними емоціями, встановлювати позитивні взаємини та приймати відповідальні рішення. Вивчення іноземних мов є складним процесом, що вимагає не лише когнітивних зусиль, а й високого рівня мотивації та емоційної стійкості. У цьому контексті інтеграція СЕН у процес вивчення іноземних мов може відігравати ключову роль у підвищенні мотивації учнів та покращенні їхніх результатів.

Проблему впливу соціально-емоційного навчання на мотивацію учнів у процесі вивчення іноземних мов досліджували такі науковці, як А. Дерахшан, М. Крук, М. Мехдізаде, Р. Гарднер, М. Павляк [6], Д. М. Деваель, П. Д. Макінтайр [4], Д. А. Дурлак, Р. П. Вайсберг, А. В. Димницький, Р. Д. Тейлор, К. В. Шеллінгер [1], Д. Пейтон, М. Пачан [7], З. Дерьнєї [9], Р. М. Раян, І. Л. Десі [8], К. Шао, Р. Пекрун, Л. Ніколсон [3], К. Шао, З. Цзі [5], Й. Теймурі, Д. Геце, Л. Плонські [2].

Метою дослідження є комплексний аналіз впливу соціально-емоційного навчання на мотивацію учнів у процесі вивчення іноземних мов, зокрема визначення механізмів, через які СЕН сприяє підвищенню мотивації та успішності учнів.

Соціально-емоційне навчання охоплює п'ять основних компетенцій: самосвідомість, саморегуляція, соціальна обізнаність, навички взаємин та відповідальне прийняття рішень. Ці компетенції сприяють розвитку емоційного інтелекту учнів, що є важливим фактором для успішного навчання та особистісного зростання. Проаналізовані дослідження показують, що інтеграція СЕН у навчальний процес позитивно впливає на академічні досягнення, поведінку та загальне благополуччя учнів [1, с. 405].

Мотивація є ключовим чинником у процесі оволодіння іноземною мовою. Розглянемо роль інтегративної (бажання стати частиною іншої культури) та інструментальної (прагнення досягти конкретних цілей, таких як кар'єрний успіх) мотивації. Як підтверджують Р. Гарднер, З. Дорнєї, Р. М. Раян, Е. Десі, М. Павляк Р. Пекрун та К. Шао, обидва типи мотивації позитивно впливають на рівень володіння іноземною мовою, і цей вплив частково опосередковується через задоволення від навчання мовам [2, с. 431].

Інтеграція СЕН сприяє підвищенню рівня задоволення від навчання, оскільки учні відчують підтримку, розуміння та позитивний соціальний клімат у класі. Це, в свою чергу, підсилює їхню мотивацію до вивчення іноземної мови. Крім того, розвиток навичок саморегуляції та емоційного контролю допомагає учням долати труднощі, пов'язані з

вивченням нової мови, що також позитивно впливає на їхню мотивацію та успішність [3, с. 1032].

У дослідженні, проведеному нами під час педагогічної практики серед учнів 10-их класів, які вивчають англійську мову як іноземну, було виявлено, що позитивні емоції, такі як задоволення від навчання, значно підвищують рівень мотивації та успішності. Зокрема, учні, які відчували більше позитивних емоцій під час навчання, демонстрували вищий рівень залученості та кращі результати. Ці результати узгоджуються з висновками Р. Пекруна, К. Шао З. Цзі, А. Дерахшана, М. Крука та інших важливих дослідників у галузі освітньої психології [4, с. 679].

Схожими були результати дослідження проведені Д. А. Дурлак, І. Л. Десі, Р. П. Вайсберг, Р. М. Раян, М. Павляк, З. Цзі, З. Дерьєї, М. Магдізаде та К. Шао, які продемонстрували, що соціальний клімат у класі та установка на зростання мали значний вплив на залученість учнів до вивчення англійської мови. Більш позитивний соціальний клімат та установка на зростання сприяли зниженню рівня нудьги та підвищенню залученості учнів [5, с. 315].

Інтеграція СЕН у викладання іноземних мов може здійснюватися через різні методи та стратегії. Наприклад, використання групових проєктів, рольових ігор та дискусій сприяє розвитку соціальних навичок та емпатії. Крім того, створення підтримуючого та безпечного середовища в класі допомагає учням відкрито виражати свої емоції та думки, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу та підвищенню мотивації [6, с. 311].

Соціально-емоційне навчання відіграє важливу роль у підвищенні мотивації учнів у процесі вивчення іноземних мов. Розвиток емоційного інтелекту, створення позитивного соціального клімату та інтеграція СЕН-стратегій у навчальний процес сприяють підвищенню рівня задоволення від навчання, зниженню рівня стресу та покращенню академічних результатів. Подальші дослідження у цій сфері можуть сприяти розробці ефективних методик та підходів до викладання іноземних мов з урахуванням соціально-емоційних чинників, що формують цілісну особистість здобувача освіти, здатного до ефективного міжособистісного спілкування, емоційної регуляції, рефлексії та автономного навчання. Такий підхід забезпечує більш гуманістичний, особистісно орієнтований освітній процес, у центрі якого не лише знання, а й благополуччя учня як суб'єкта навчальної діяльності.

Результати численних емпіричних досліджень доводять ефективність впровадження СЕН у шкільну та вищу освіту. Наприклад, за даними метааналізу Д. А. Дурлак, Р. П. Вайсберг, А. В. Димницький, К. В. Шеллінгер, Р. Д. Тейлор та які проаналізували понад 213 універсальних шкільних програм соціально-емоційного навчання (СЕН) та провели відповідні дослідження, реалізація програм СЕН у школах призводить до зростання академічної успішності в середньому на 11 %, а також до зменшення показників тривожності, депресивності та проявів асоціальної поведінки серед учнів [7, с. 18]. У межах викладання іноземних мов СЕН сприяє розвитку позитивного ставлення до навчання, формуванню

внутрішньої мотивації, яка, згідно з теорією самоактуалізації А. Маслоу та теорією самодетермінації Е. Десі та Р. Райана, є ключем до сталого навчального прогресу, а також зміцненню соціальної взаємодії між викладачем і учнем, що особливо важливо в умовах міжкультурної комунікації [8, с. 54].

Не менш важливим є й аспект емоційної безпеки, яка формується завдяки впровадженню СЕН. Учні, які відчують себе емоційно підтриманими, частіше беруть участь у навчальному процесі, не бояться помилок та проявляють вищий рівень когнітивної активності. Саме емоційна підтримка сприяє трансформації навчального середовища у простір співпраці, взаємоповаги та відкритого діалогу. На думку З. Дорнея, одного з провідних дослідників у сфері мотивації до вивчення мов, позитивне емоційне тло в класі є критичним фактором для активного залучення учнів до навчання [9, с. 155].

Успішність реалізації СЕН у контексті вивчення іноземної мови значною мірою залежить від рівня підготовки вчителів. У цьому контексті особливого значення набуває професійна підготовка вчителя до роботи з емоційними та мотиваційними чинниками. Вчитель має виступати не лише носієм знань, а й індикатором розвитку емоційного інтелекту здобувачів освіти, забезпечуючи постійну підтримку, емпатію, розуміння та мотиваційний супровід. Такий підхід вимагає постійного професійного самовдосконалення викладача, володіння інструментарієм емоційної діагностики, психолого-педагогічними знаннями та високим рівнем міжособистісної комунікативної культури.

Варто відзначити і трансдисциплінарний потенціал СЕН у навчанні іноземних мов. Залучення елементів психології, нейронаук, соціології та педагогіки дозволяє сформувати цілісну освітню модель, орієнтовану на розвиток особистості. Зокрема, інтеграція знань про нейропластичність мозку дозволяє краще зрозуміти механізми навчання, а отже – підвищити ефективність мовної освіти шляхом індивідуалізації підходів та створення умов для оптимального засвоєння матеріалу з урахуванням когнітивного стилю кожного учня.

У сучасному глобалізованому світі, де знання іноземної мови стає не лише інструментом комунікації, а й ключовою компетентністю для міжкультурного діалогу, соціально-емоційне навчання виступає необхідною складовою освіти, яка готує здобувача освіти до життя в полікультурному соціумі. Саме СЕН сприяє формуванню в учнів таких якостей, як повага до інших, толерантність, вміння ефективно комунікувати, розв'язувати конфлікти мирним шляхом, що є основою громадянської зрілості та соціальної відповідальності.

Отже, соціально-емоційне навчання має суттєвий позитивний вплив на мотивацію до вивчення іноземних мов. Через формування емоційної свідомості, розвиток міжособистісних навичок та підтримку внутрішньої мотивації СЕН створює сприятливе середовище для навчання, у якому учень відчувається безпечно, впевнено та натхненно. Надалі перспективним напрямом дослідження є розробка методичних рекомендацій щодо поетапного впровадження

СЕН у навчальні програми з іноземних мов, адаптованих до вікових особливостей учнів, культурного контексту та освітнього рівня.

ЛІТЕРАТУРА

1. Durlak J. A., Weissberg R. P., Dymnicki A. B., Taylor R. D., Schellinger K. B. The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*. 2011. Vol. 82(1). P. 405–432.
2. Teimouri Y., Goetze J., Plonsky L. Second language learning motivation and achievement: A meta-analysis. *Studies in Second Language Acquisition*. 2020. Vol. 42(2). P. 431–475.
3. Shao K., Pekrun R., Nicholson L. Enjoyment and achievement in foreign language learning: The mediating role of learner engagement. *Language Learning*. 2019. Vol. 69(4). P. 1032–1055.
4. Dewaele J.-M., MacIntyre P. D. The predictive power of multicultural personality traits, learner and teacher variables on foreign language enjoyment and anxiety. *Language Teaching Research*. 2019. Vol. 23(6). P. 679–698.
5. Shao K., Yu W., Ji Z. The role of classroom environment and growth mindset in English learners' boredom. *Frontiers in Psychology*. 2023. Vol. 14. P. 315.
6. Derakhshan A., Kruk M., Mehdizadeh M., Pawlak M. Boredom in language learning: A literature review. *The Asia-Pacific Education Researcher*. 2021. Vol. 30. P. 311–321.
7. Payton J., Weissberg R. P., Durlak J. A., Dymnicki A. B., Taylor R. D., Schellinger K. B., Pachan M. The Positive Impact of Social and Emotional Learning for Kindergarten to Eighth-Grade Students: Findings from Three Scientific Reviews. *Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL)*. 2008. P. 1–18.
8. Ryan R. M., Deci E. L. Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*. 2000. Vol. 25(1). P. 54–67.
9. Dörnyei Z. *Motivational strategies in the language classroom*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 155 p.

Каплан Аліна

Науковий керівник – доц. Пасічник Наталія

ЗАПОЗИЧЕНА ЛЕКСИКА У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ МЕДІА ДИСКУРСІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПЕРЕКЛАДУ

Вступ. Запозичена лексика посідає особливе місце в сучасному англomовному медіа дискурсі, слугуючи дзеркалом глобалізації, міжкультурної взаємодії та розвитку інформаційного суспільства. Завдяки впливу інших мов, англійська постійно збагачується новими словами, які відображають соціокультурні, економічні та політичні зміни. У медіа, як в одній із найдинамічніших сфер комунікації, запозичення відіграють значну роль у висвітленні глобальних процесів і створенні спільного інформаційного поля. Переклад такої лексики є важливим завданням, адже він спрямований не лише на збереження змісту, а й на адекватне передання смислових відтінків, стилістики та культурного контексту.

Мета: дослідити особливості використання запозиченої лексики в сучасному англomовному медіа дискурсі та вивчити ефективні підходи до її перекладу українською мовою.

Основний текст. Англomовний медійний дискурс, що охоплює різноманітні усні та письмові тексти, створені журналістами та поширювані через газети, журнали, телебачення, радіо та мережу Інтернет у країнах, де домінує англійська мова, викликає значний інтерес серед мовознавців. Це зумовлено кількома ключовими чинниками [2, с. 362]. По-перше, визначна роль англomовних країн, таких як Велика Британія, США, Канада, Австралія, у формуванні